
IVUN 2 HALACHA

Real Questions Learned Real Well

SUN & WED NIGHTS

8:30 - 9:30pm

Maariv 9:30pm

Kashering for Pesach
The Background and Basics

TABLE OF CONTENTS & QUESTIONS

Q1: Why do I have to wait 24 hours before Kashering my kitchen for Pesach?

Q2: Is Kashering for Pesach any different than Kashering things all year round?

Q3: Can I Kasher my oven if it doesn't have self-clean mode? What if it can't reach 550°F/288°C?

NOTE: Sometimes the order of the sources skips to different pages.
This is in order to make the sugya clearer and more accessible.

Source	Page
Chulin Daf 97.	4
We know that taste transfer from food into other food or cookware. Why is this the case? Where do we know this from?	
Bamidbar 6:3	5-6
Pesachim 44b with highlighted Rashi.....	7
Is the concept of Taam K'Iker - "taste is the essence" - from the Torah or a Rabbinic ruling? And where do we know that one can nullify with 60x?	
Chullin Daf 98b with highlighted Rashi and Tosfos	8-9
What does Taam K'Iker mean? And without such a Halacha, what would I have thought otherwise?	
Sefer HaChinuch Mitzvah 368	10
Are all tastes forbidden? What if the taste has gone rancid?	
Devarim 14:21	11
Avodah Zarah Daf 67b-68a with highlighted Rashi	12-13
How does 24 hours of non-use change the status of taste imparted into cookware?	
Avodah Zarah Daf 75b-76a	17-18
A Machlokes regarding why Nosein Taam Lifgam - rancid taste - isn't forbidden:	
Shu"t Rebbe Akiva Eiger Siman 167	14
The Halacha regarding Nosein Taam Lifgam on Pesach (consider the Halacha in light of the above Machlokes):	
Shulchan Aruch O"CH 447:10	15-16
How does the process of Kashering work? See the concept of כבולעו כך פולטו and איסורא בלע vs. התירא בלע:	
Avodah Zarah Daf 76a-76b	18-19
Pesachim Daf 30a-30b with highlighted Rashi	20-21
Should Kashering for Pesach be any different? Is Chametz considered היתר or איסור?	
Tosfos Avodah Zarah 76a	18
Chidushei HaRamban Avodah Zarah 76a	22
Minchas Shlomo Pesachim 30b	23
In a case of התירא בלע can you Kasher at a lower level/lower heat?	
Mordechai Avodah Zarah Siman 860	24
Mishna Berura O"CH 451:(32)	25-26
Do you always need to Kasher at the highest heat? What if the oven doesn't reach the temperature needed for Libun Gamur?	
Igros Moshe Y"D Siman 60	26-27

את כל־התורה הזאת: לא ונקה
האיש מעון והאשה ההוא תשא
את־עונה: פ ו א וידבר יהוה
אל־משה לאמר: ב דבר אל־בני
ישראל ואמרת אליהם איש או־
אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר
להזיר ליהוה: ג מיין ושכר יזיר

לא ויהי זכאה גברא מחובא
ואתתא יהיא תקבל ית
חובה: א ומליל יי עם משה
למימר: ב מלל עם בני
ישראל ותימר להון גבר או
אתתא ארי יפרש למדר
גדר נזיר למזר קדם יי:
ג מחמר חדת ועתיק יז

תולדות אהרן ונקה האיש יבמות נח.
סוטה כח. מז: קידושין כו: שבועות ה.
דבר אל בני ישראל, נזיר סא. מנחות עג:
כי יפלא, חגיגה י. נדרים ג. ט: נזיר סב.
נדה סו. צנזור נדר, נדרים ג. נזיר ד:
להזיר, נדרים ג. ה: נזיר ה. לה, נזיר ד:
מיין ושכר יזיר, נזיר ג. לד: סד. כריתות
יב:

שפתי חכמים

ונורעה זרע לפיכך פירש ונקתה מהמים המאורים שהוא ענין הצלה
מצביית בטן ומנפילת ירך. ופירוש תזרעה זרע לעצמו ולא עוד אלא
ונורעה: ב מדרוצר לכתוב ונקתה האיש מעון שהיא בהיתר אצלו
אחר ששתתה משמע שהסוטה קודם ששתתה אסורה לבעלה:
ג דקיל היה לו להסמיק לפרשת נדרים כי הוא מקומה הראוי לה
והראים פירש שאין לו דמיון וערך עם פרשת סוטה שזו עברה על
י הדברות וזה קדש עצמו כמותר לו משום הכי פריך למה נסמך
אף שאין זה סדר של רש"י וזכרנו לברכה: ד כלומר היאך שסגולין

(לא) ונקתה האיש מעון. אם נדקוה המים אל
ידאג לומר חנתי נמיתתה נקי הוא מן העונש. ד"א
משקנה תהא אללו צהיתר ונקתה מעון שהסוטה ב
אסורה לבעלה: (ב) כי יפלא. יפריש. למה נסמכה
פרשת נזיר לפרשת סוטה ג לומר לך שכל הרואה
סוטה ד נקלקולה יזיר עצמו מן היין שהוא מביא לידי
ניאוף: נדר נזיר. אין נזירה בכל מקום אלא פרישה
אף כאלן שפירש מן היין: להזיר לה. להנדיל עצמו מן היין לשם שמים: (ג) מיין ושכר. כמרגומו מחמר

ספרי ** סוטה ג.

רמב"ן

בעבירות, כמו שאמרו (סוטה מז). משרבו הנואפים
פסקו מי סוטה, שנאמר (הושע ד יד) לא אפקוד על
בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם
עם הזונות יפרדו ועם הקדושות יזבחו ועם לא יבין
ילבט. ואין הכתוב אומר שתהיינה הנשים הנואפות
פטורות מן העון בעבור שבעליהן נואפים, רק שלא
יעשה בהן הנס הגדול הזה שהוא נעשה להם לכבודם
ולהיותם עם קדוש, והם לא יבינו בטובה הזאת ולא
יחפצו בה, וזהו שאמר "ועם לא יבין ילבט", כלומר

אבן עזרא

(לא) תשא את עונה. אם נטמאה: וטעם ונקתה האיש
מעון. כי אם עבר עליו רוח קנאה הנה היא
אסורה לו שישכנע עמה והשוכנע יש לו עון. יש אומרים
שטעם הסמך פרשת נזיר לפרשת סוטה שהיה לה בן נזיר
אם לא נטמאה ולפי דעתי כי נסמכה נעבור נזירת האשה
שהיא הפך המועלת כי רוב העבירות סתם היין ואשה
שלא חתקן שער ראשה איננה מנקשת להבעל:
(ב) יפלא. יפריש או יעשה דבר פלא כי רוב העולם
הולכים אחר תאוות: נדר נזיר. פירוש נדר
להיות נזיר כי נזיר הוא תלך השם וינזרו מגזירתו שירמיק

מהתאוות ועשה זה לעבודת השם כי היין משחית הדעת ועבודת השם ונפרשת כי תלא מחנה ארמון לך סוד:

(ג) וטעם מיין ושכר. אם נדר להיותו נזיר וקדוש מיין ושכר יזיר על דעת המעמיקים ששכר גדול מהמירוש ואחרים

ספורנו

ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת. ולא יחוש למחיקת
המגילה: (לא) ונקתה האיש מעון. אף על פי שחשד בכשרה כי
היא גרמה לו שעברה על התרתו וגרמה רגלים לדבר כאמרם
ז"ל (שבת פ"ק במה האשה) לא קבל דוד לשון הרע דברים
הניכרים חזא ביה במפיכוש: והאשה ההיא תשא את עונה.
שאם נטמאת חמות ואם לא נטמאת תחבוה לעין כל על שהעיוה

(לא) ונקתה האיש מעון. ונקתה ג' תנין על ה"ל לומר לך שנקתה
מחמשה עשר ואלו הן עון אשת איש עון פטירה עון שלא נא עליה
עון נזיו עון נטמיו: את עונה. כי נמסרה הכל ולידך ננדרים ונשא
את טוה כדליתא נטוטה שלא ידאג הבעל לומר נרמתי לה מיתה אלא
היא תשא את טוה ודוקא הכל אכל ננדרים שהיה יכול להפסד ולא
הסר לה בעלה הוא ישא את טוה: (ב) יפלא. כי נמס' תפריס הכל

חֲמִץ יַיִן וְחֲמִץ שֶׁכֶר לֹא יִשְׁתֶּה
וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה
וְעֲנָבִים לֶחִים וַיִּבְשִׁים לֹא יֹאכֵל:

ד כל ימי נזרו מכל אשר יעשה
מגפן היין מחרצנים ועד-זג לא
יאכל: ה כל-ימי נדר נזרו תער
לא-יעבר על-ראשו עד-מלאת
הימם אשר-יזיר ליהוה קדש יהיה
גדל פרע שער ראשו: ו כל-ימי
הזירו ליהוה על-נפש מת לא
יבא: ז לאביו ולאמו לאחיו

חל דחמר חדת וחל דחמר
עתיק לא ישתו וכל מחרות
ענבין לא ישתו וענבין
רטיבין ויבשין לא יוכל:
ד כל יומי נזריה מכל
דיתעבר מגפנא דחמר
מפורצנין ועד עצורין לא
יוכל: ה כל יומי נדר נזריה
מספר לא יעבר על רישיה
עד משלם יומיא דינור
קדם י קדיש יהי מרבי
פרוע שער רישיה: ו כל
יומין דינור קדם י על
נפשא דמתא לא ייעול:
ז לאבוהי ולאמיה לאחיהי

תולדות אחין לא ישתה נדרים ג:
משרת. פסחים כג: מדר: נזיר לה: לו: לח:
וענבים לחים ויבשים. נזיר לח: זא יאכל:
נדרים ג: כל ימי נזרו. נזיר יד: מכל אשר
יעשה. פסחים מה: נזיר ג: ד. ט. לד: לו:
לח: מחרצנים ועד זג. פסחים כג. נזיר
לד: לה. כל ימי נדר. נזיר יד: נזרו.
פסחים כג. תער לא יעבר. יבמות ה. נזיר ה. לט: מ. מא. מר. עד מלאת הימים. נזיר ו: יט: קדש יהיה. תענית יא. יז. מ"ק יח סנהדרין כב: נזיר
ג. ה. ו: לט: קידושין נז: נדר פרע. פסחים כג. מ"ק יט: סנהדרין כב: כל ימי הזירו. נזיר יד: זא יבא. נזיר כב: לאביו ולאמו ולאחיו. נזיר מה.
סט. סא. סנהדרין לה.

רש"י

חדת ועתיק שהיין ה משכר כשהוא ישן: וכל
משרת. לשון לביעה במים או ככל משקה ו וכלשון
משנה יש הרבה אין שורין דיו וסממנים. נזיר ששרה
פתו ביין: (ד) מחרצנים. הם הגרעינים: זג. הם
הקליפות שמנחמן שהמלצנין נחוקן כענבל ז צוגא:
(ה) קדש יהיה. השער שלו ח לגדל הפרע של פ
שער ראשו: פרע. נקוד י פתח קטן (פגול) לפי שהוא
דבוק לשער ראשו פרע של שער פירוש של פרע גידול
של שער וכן את ראשו לא יפרע: ואין קרוי פרע פחות

א נזיר ד: ב ספרי ב ויקרא כא

אבן עזרא

אמרו שער ממש כל דבר שישמכר האדם ממנו: וטעם
חומץ יין והמשרה והענבים. לשון נדר שירחק מן היין
כלל ובאשת ממש פירש כל טומאה כל אשר ילא מגפן
היין: משרת. אין לו חכר והתייז לפמיכת לשון נקבה

שפתי חבמים

אותה כדכתיב ופרע את ראש האשה: ה כלומר למה נקרא חרש
יין וישן שער ומפרש על שם שמשכר: ו פירוש דבר שמטבילין
במים או בשאר כל משקה דכל כיבוס שהוא לטבילה מתרגם
ויצבע כמו שפרש"י בסוף פרשת תזריע: ז כלו דעת רש"י זג לי
זוג הוא: ח ר"ל דקדוש לא קאי אנוף אלא אשער והוכחותו מפסוק
שלמני קדוש יהיה מדבר בשער כדכתיב תער לא יעבור על ראשו
ואחר קדוש יהיה כתיב גם כן גדל פרע שער ראשו דמדבר בשער
וקדוש כתיב באמצע מסתמא מדבר גם כן בשער: ט הוצרך
להוסיף למיד על גדל מפני שאחר שפירש קדוש יהיה שער ראשו
פירש יהיה קדוש שלא יחכנו רק יגדלו וגם פרע סמוך לשער
ראשו כאלו אמר לגדל גידול השער של שער ראשו: י כלומר
סג"ל נקרא פת"ח קטן וגם פת"ח ממש נקוד תחת הרי"ש:

רמב"ן

ילכד בסכלותו. וכן ואויל שפתים ילכט (משלי י ח).
תרגם המתרגם הירושלמי. וסכלא בספותיה מתאחד:
וזה טעם מה שאמרו (סוטה מו:) ונקה האיש מעון.
בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקין את

ענבים במים ויש בהם טעם יין אסור מכאן אתה דן לכל איסורים שבתורה ומה נזיר וכו', עד הא מני רבנן ואנא דאמרי כרבי עקיבה.

ופירוש טעם כעיקר הרבה פירושים נאמרו בו, ואחד מהם, והוא הטוב לפי הדומה, שכל איסור שאינו בעינו אלא שנתערב בתוך היתר ונתן טעם בו, לאפוקי אם נתערב במינו שאין כאן נתינת טעם, על זה אמרו זכרונם לברכה שטעם האיסור אסור כמו עיקרו של איסור ולזה הוצרך מקרא זה דוכל משרת, שאם לא שלמדנו דבר זה מן המקרא הזה הייתי דן שכל שנתערב איסור בהיתר במינו או אפילו בשאינו מינו שיבטל ברוב מן הכלל הידוע לנו מדין התורה דחד בתרי בטל, כלומר ברובא, דלשון תרי לאו דוקא^א. ואחר שידענו זה יש לנו לדון הטעם כמו הממש, ומה הוא הדין הידוע לנו בממשו מבלי תערובת, שמי שאכל כזית איסור מבלי שהיית שיעור אכילת פרס שלוקה עליו, אבל שהה יותר מזה פטור^ב, וזה הדין בעצמו הוא שנאמר בטעמו שאם נתערב מן האיסור בהיתר כזית בכדי אכילת פרס ואכל ממנו שיעור אכילת פרס מבלי שהייה הנזכרת לוקה עליו, אכל ממנו פחות מכן, או שנתערב בו מן האיסור פחות משיעור זה, אינו לוקה עליו. וכמו כן אמרו קצת המפרשים^ג שבכלל איסור טעמו ולא ממשו להלקות עליו הוא כל זמן שנתן האיסור טעם בהיתר כל כך כאילו נתערב בו איסור כזית בכדי אכילת פרס, ואף על פי שלא ידענו כמה שיעור נכנס בו מממשות האיסור, ולא כך דעת הרמב"ם ז"ל לפי הנראה מדבריו בהפלאה [פ"ה מנזירות ה"ד] וקדושה [פט"ו ממאכלות אסורות ה"ג], אלא דלא לקי לעולם לדעתו עד דעתנו שאכל מממשות האיסור כזית או בפני עצמו או בתערובת כזית בכדי אכילת פרס. ולפי סברתו זאת מה שאמרו שם משרת ליתן טעם כעיקר כגון ששרה ענבים במים לענין איסורא הוא שאמרו כן ולא למלקות.

מצוה שסט

שלא יאכל הנזיר ענבים לחים

שלא יאכל הנזיר ענבים לחים, שנאמר [במדבר ו', ג'] וענבים לחים וגו'

שסט. שנג, נשא לאו ה'. רמב"ם לאוין ר"ג, הלכות נזירות פ"א הל' א'—ב' ופ"ה הל' א'—ח'. סמ"ג לאוין רמ"ד.

י. כן הוא בכמה כת"י. ובמנחת יצחק כתב שצ"ל: ור' יוחנן דאמר, כדגרסינן בפסחים, או: ור' אבהו דאמר, כדגרסינן בנזיר. ובד"ו ובשאר כת"י: ואיכא דאמרי. יא. עיין פמ"ג פתיחה להלכות תערובות פ"א ד"ה והנה והראשון. יב. ר"מ פ"ד ממאכלות אסורות ה"ח. יג. עיין רא"ש פ"ז דחולין סי' ל"א.

לְזֶנֶה: יד וְיֵת כָּל עֹרְבָא
 לְזֶנֶה: טו וְיֵת בֵּת נַעֲמִיתָא
 וְצִיצָא וְצִפֹּר שִׁחָא וְנָצָא
 לְזֶנֶה: טז וְקִרְיָא וְקִפּוּפָא
 וּבִנְתָא: יז וְקִתָּא וְיִדְקִרְקָא
 וְשָׁלִי נֹנָא: יח וְחִזְרִיתָא
 וְאִבּוּ לְזֶנֶה וְנָגַר טוֹרָא
 וְעִטְלָפָא: יט וְכָל רִחְשָׁא
 דְּעוּפָא מְסָאב הוּא לְכוּן
 לָא יִתְאַבְלוּן: כ כָּל עוּפָא
 דְּכִי תִיכְלוּן: כא לָא תִיכְלוּן
 כָּל גְּבִילָא לְתוֹתֵב עַרְל דִּי
 בְּקִרְיָד תִּתְנֶנָּה וְיִיכְלֶנָּה אוּ
 תִּזְבְּנֶנָּה לְבַר עַמְּמִין אֲרִי
 עִם קִדִּישׁ אֵת קִדְּם יִי
 וְהַלְלוּ אֱלֹהִים וְכִי שָׁרָא מִכּוֹת טו: לא
 תִּאכְלוּ. שְׁכַת קֵת. קל. פִּסְחִים כֹּא: ע"ז כ.
 טו: חוֹלִין קִיג. קִיד: קטז. בְּכוֹרוֹת כג: כִּרְיִיתוֹת
 כא. כִּי עִם. פִּסְחִים כד: קִידוּשִׁין נז: מִנְחוֹת
 קא: חוֹלִין קִיג. קטו: קטז. בְּכוֹרוֹת י.

יְד וְאֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ: טו וְאֵת בֵּת־
 הַיֶּעֱנָה וְאֵת־הַתְּחָמָם וְאֵת־
 הַשִּׁחָף וְאֵת־הַנֶּץ לְמִינֵהוּ: טז אֵת־
 הַכּוֹס וְאֵת־הַיִּנְשׁוּף וְהַתְּנַשְׁמַת:
 יז וְהַקָּאֵת וְאֵת־הָרַחֲמָה וְאֵת־
 הַשִּׁלָּךְ: יח וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה
 לְמִינָהּ וְהַדּוּכִיפַת וְהָעֵטְלָף:
 יט וְכָל שָׂרֵץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם
 לֹא יֵאָכְלוּ: כ כָּל־עוֹף טָהוֹר
 תֹּאכְלוּ: כא לֹא־תֹאכְלוּ כָל־גְּבִילָה

לְגֵר אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֶיךָ תִּתְנֶנָּה וְאִכְלָה אוּ מִכֹּר לְנִכְרֵי
 כִּי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־

שפתי חכמים

לפי שפירש דמשום הכי הזהיר בכל השמות וכו' כדי שלא יבא
 להחזיר קשה למה יתיר דשמה הוא מן העופות הטמאים ולא פרט
 אותו כמו שלא פרט עופות טהורים ומתיר ופרט לך עופות הטמאים
 וכו' וכיון שלא פרט לך זה ודאי מן הטהורים הוא לכן הזהיר בכל
 השמות. אי נמי כיון דעופות טהורים מרובים מן הטמאים נלך אחר
 הרוב שהן טהורים ונטהר אותן משום הכי פרט לך כל השמות: ו מה
 שאין כן בבהמה וחיה שפרט לך הטהורים: ו כתב הרא"ם מפני
 שאזהרה זו היא לא לגוי ויוסי כמו לא תתגרדו שאזהרה זו אינה

תִּאכְלוּ. ולא את הטמא בל ליתן עשה על לא תעשה וכן בבהמה אחת תאכלו ולא בהמה עמאיה ולא הנה
 מכלל עשה עשה לעצור עליהם נעשה ולא תעשה: (כא) גֵּר אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ. גר תושב שקבל עליו שלא
 לעבוד עבודה כוכבים ואוכל נבלות: כי עם קדוש אתה ל'ה'. קדש את עלמך נמוח לך ז דברים המותרים

* חולין טז.

רש"י

פרט את ו המועט: התנשמת. קלנ"א שור"ן
 (פעלדמאז): (יז) שִׁלָּךְ. השולה דגים מן הים:
 (יח) דוכיפת. הוא מרגול הנר ונלע"ז הרופ"א
 (איערהאן) וכרצלמו כפולה: (יט) שָׂרֵץ הָעוֹף. הם
 הנמוכים הרוחשים על הארץ כגון זנזנים ולרעים ומגזים
 טמאים הם קרויים שרץ: (כ) כָּל עוֹף טָהוֹר
 תֹּאכְלוּ. ולא את הטמא בל ליתן עשה על לא תעשה וכן בבהמה אחת תאכלו ולא בהמה עמאיה ולא הנה
 מכלל עשה עשה לעצור עליהם נעשה ולא תעשה: (כא) גֵּר אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ. גר תושב שקבל עליו שלא
 לעבוד עבודה כוכבים ואוכל נבלות: כי עם קדוש אתה ל'ה'. קדש את עלמך נמוח לך ז דברים המותרים

ספורט

(כא) לא תאכלו כל גבילה. אפילו מן המין הטהור: כי עם קדוש
 אתה ל'ה' אלהיך. אעפ"י שהגבלה נאמרה למזון אנושי כמו לגר

בעל המזרים

מלך: (טו) היענה. שמענה את גנייה ולינה מרחמת עליהם וכן
 העורב אסיר על גניו לכן קמט לה:

מנן המצות למהר"ם חאגיז ז"ל

[חקא] (לאו רעו) שלא לאכול משרץ העוף כגון הזכוכים והדבורים וכדומה שנא' וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו:
 [חקב] (לאו רעח) שלא לאכול מבהמה חיה ועוף שמתו שנאמ' לא תאכלו כל נבלה:

2. הרי"ף בסוף פרק
הקרא דעבודת חזקנים
והסודני בסוף ב
דפסחים ותרע"א
בתורת הבית 8 טו
בשם אביו הרא"ש שם ב

באר היטב

יהי לו מתירין בהנעלה, אין מגן אברהם ובהקדש יעקב ובתשובת עבודת הגרשוני סימן חלוק בין מין במינו למין בשאינו מינו, ועין לעיל סיף קטן ג אי מתר למכור לאינו י

מ'שנה ברורה

ט (יט) יבש מיבש וכו' לא בטיל. עין בפרי מגדים בפתיחה לסימן זה במשכבות זהב, דאפשר דמתר למכר לעזרים חוץ מדמי אסור שבו:

שער הצדק

קלו. בית מאיר: **ב קלה.** מן אברקס ושאר אחרונים: **קלט.** אלו נקראו קרם פסח: **קמ.** פירש עשירי לקבול כמנן סתתת חשיבותו ואינו נסתר באמר. ומה שכתב הש"י בספיקו **קמז** טו ולא בקאם לו **כר ערעא.** השינוי כל האחרונים ובאמת בקאם לו **כר ערעא.** כמו שפסק בשלחן ערוך יורה דעה סימן קי: **קמא.** מן אברקס ושאר אחרונים: **קמב.** חס יצחק ושאר אחרונים: **קמב.** מן אברקס ושאר אחרונים: **קמד.** והנה מין ביטול. ואלו בעצמו מין גם בשאר אמורין בקאם לו וקצתן ששים ששים ראם וישלם יתן פסם: **קמה.** אחרונים: **קמו.** אליה ושא שפסבם דעת הלוטב שכתב בן ביורה דעה סימן צב והענין שפסקת הש"י שם **קמו.** הש"י ביורה דעה סימן צב והסגן אברקס בעצמו. ושם בן דקאם איך וכן שכתב דקא ואמרו הוא גם סתתת בלתי. והפסד בלתיאפה דמי ואמר דקא ראשונה. וכן סתתת חסם כבאירן) והחסר סתתת והגריי. עני שם שפסבם לו ולא ש"י דקא

ע טור בשם רמב"ן וזה
ורמב"ם ורש"י ורא"ש
ורב הפוסקים. ס סיפרא
ורבא פ"ט ופ"ט בנדרא

(צח) וכן נוהגין באלו המדינות. ובמקום שיש מנהג להחמיר, (צט) אפלו משהו ונותן טעם לפגם ^(כז) (ק) אסור
(תוספת הרשן סימן קצח): **יא. (קא) ^(כח) בין חמץ ^(כט) שנתערב קדם פסח ועבר עליו הפסח, (קג) בין
שנתערב ^(ל) בפסח ^(לא) ועבר עליו כל הפסח, בין שעבר הפסח על החמץ (קד) ונתערב לאחר הפסח,**

באר היטב

אברהם וכו'. כתב אליה וז"ל, דחמץ כהן שואר כשדור בטל חר בתרי אפלו חר
הפסח, ע"ז פ"ט, וצריך עיון, חק יעקב: **מ. אסור.** וכתב עלת המיד ומנן אברהם,
והיא דאיקא שלשתן יחדיו ר"ח ונותן טעם לפגם ומשהו, יש להקל. ואי נפסד כל כך
עד שיהא כעפר אין בה איסור כלל, בית יוסף, ועין חק יעקב: **מא. שנתערב.**
הכלל בזה, דהתערובת שהוא בענין שאין בו אסור דאורייתא והינו בענין שלא היה
עובר בכל יראה ובכל קצא, כמו שכתבנו לעיל ר"ש סימן תמב, אף על פי שיש בו
מבטל אסור לכתחלה כמו שכתבנו לעיל בסעיף קטן יג (וסתא טעמא דר' לחמץ דבר שיש לו מחירין). מה שאין בו בערבו בסוד לאחר פסח, וכל שבין חר הפסח דהרי
מבטל אסור לכתחלה דאסור אפלו באסור דרבנן. כמבאר ביורה דעה סימן עט: **מג. בפסח.** פרוש שנתערב בשוגג בפסח בששים ועבר ושהה אפלו בסוד שרי, דהא לא
עבר מן התורה בכל יראה, ומתר לאחר פסח בזה אפלו באכילה:

משנה ברורה

נותן טעם לפגם בפסח אסור באכילה ^(ל) ובהנאה. וכתבו הפוסקים,
דמכל מקום אם נפסד לגמרי עד שיהא כעפרא בעלמא אין בו אסור
כלל. ^(לא) ואפשר דאף שנפסד לאחר זמן אסורו דאסור בהנאה, כמבאר
לעיל סימן תמה, מכל מקום אינו יכול לאסור התערובת, דזה לא נקרא
הנאה, דמפסיד המאכל: **(צח) וכן נוהגין וכו'.** ובמקום שאין
המנהג ידוע, ^(צט) יש להורות, דהמקל לא הפסיד והמחמיר תבא עליו
ברכה: **(צט) אפלו משהו ונותן טעם לפגם וכו'.** ומיהו לענין
ריח המתבאר לעיל בסעיף א ד"ש מחמירין, אם מצטרף לזה גם כן
נותן טעם לפגם משהו, ^(ק) יש להקל: **(ק) אסור.** ומכל מקום
לענין הנאה למכור לעכו"ם, ^(קא) יש להקל בזה, שהוא גם משהו. ועין
בפרי מגדים אות יא שמצד דביום טוב האחרון יש להקל אם מתרמי
שתייהן יחדיו אפלו באכילה: **יא (קא) בין חמץ וכו'.** הכלל בזה,

שערי תשובה

מחמיר, כמו שכתבתי בתשובה אחרת, (ועין בשו"ת בית אפרים ששם נדפס תשובה זו על
הנאמן ד"ל, ע"ז פ"ט): **(יג) אסור.** ועין בפנים מאירות חלק ג סימן עה באחר שנתן לו כחבית
ד"ל של ר"ש מוסר רב ובשעת שחזק הרגישו בו טעם ר"ש, וכתב כיון שכתב הוא נותן טעם
לפגם כאשר חזק אכל יעסם, ואף שבפליטת הכלי נרקה לז"ז שחלה רחיקה, על ידי חסיפה
וז גרם לו טעם לפגם, נראה שרי לאסור חר הפסח ולהחזיר אחר הפסח, ע"ז פ"ט:

באר הגולה

יא ^(כז) בין חמץ וכו'. ע"ז משנה ברורה שכתבתי, אם נתערב בפחות מששים
וכו' לשיטתו על ידי תערובת חמץ בזית, כן איתא לעיל בריש
סימן תמב כגון אברהם, ע"ז פ"ט, דאם אין בו כסף הכל בזית, לכלי עלמא
אינו עובר בכל יראה, וכן הביא הגר"א בסימן זה, ולא העתקתי מה שהביא
הגון אברהם בשם הב"ח דאם נתערב בפחות מששים, אף דלא היה בו בזית
דלא עבר בכל יראה מכל מקום לענין אכילה אסור אחר הפסח דטעם חמץ
קטנים ואסור בלא פדיון, משום דהבית מאיר ספקפק על זה, כיון דלא עבר
בכל יראה על תערובת זה לפה לא יראה מותר באכילה, ע"ז ש"ך אחר הפסח
טעם חמץ דטעם, וכן בבאר הגר"א גם כן מוכח בסעיף קטן לט דהמחבר
דמצריך ששים מנ"י דאיקא על כל פנים בזית, ובסעיף קטן מא מוכח דעל
תערובת שלא עבר בכל יראה מותר באכילה ובהנאה והינו אפלו בלא פדיון,
דהמחבר לא מנ"י טזה, אמנם במקור חיים דעתו בזה כהפגן אברהם דאף
פחות מבזית אסור בלא פדיון, וטעמו, משום דהרבה פוסקים סוברים דכל יראה

דחמץ שעבר עליו בכל יראה מן התורה ושהה אותו, אף אחר הפסח אסור באכילה ובהנאה, ואפלו אם לא שהה אותו בעין רק על ידי
תערובת, כגון שנתערב בפסח או אפלו קדם פסח בשעור מועט שאין מתבטל וצריך יש חייב לבערו מן התורה, אסור אותו התערובת לאחר
הפסח באכילה ובהנאה. אבל אם נתערב בשעור שהוא מתבטל מדאורייתא, אף דמדרבנן אסור להשהותו, אם עבר ושהה מותר בדיעבד אף
באכילה. עוד מבאר בסעיף זה, דאפלו אם שהה חמץ בעין ועבר עליו הפסח דאסור באכילה ובהנאה, וזה דוקא כמו שהוא בעין, אבל אם
נתערב אחר הפסח בדברים אחרים, מותר באכילה. ושעור התערובת בזה יבאר לקמה: **(קב) שנתערב קדם פסח וכו' בט"ל בששים.** פרוש
^(קג) אם נתערב קדם פסח בששים, מותר לאחר הפסח, ^(קד) להניח, אף לדעת הש חולקים לעיל בסעיף ד דסבירא ליה דכפסח אסור משום דחמור ונעור, מכל
מקום אם נתעבד עד לאחר הפסח מותר לכלי עלמא אף באכילה, ואם נתערב בפחות מששים ועבר עליו הפסח, אסור, ^(קה) וקאזיל המחבר לשיטתו
שסתם לעיל בריש סימן תמב דעובר על תערובת חמץ ^(קה) בזית בכל יראה אף שאין בו בזית בכדי אכילת פרס, כל שאין בו ששים לבטלו,
וזהו דוקא במין בשאינו מינו, אבל במין במינו דמן התורה ברקא בטל, אפלו אם נתערב חר בתרי ועבר עליו הפסח ^(קז) מותר באכילה ומנן
אברהם. ודעת האליה רבה בסוף הסימן דבאכילה אסור, אבל בהנאה לכלי עלמא שרי. כתבו האחרונים, דאסור לערב חמץ לכתחלה קדם
הפסח בששים ^(קח) כדי לאכלו בפסח, ^(קט) אבל מותר לערב בששים ^(קי) כדי לשהותו עד אחר פסח: **(קג) בין שנתערב בפסח.** פרוש, שנתערב
^(קי) בשוגג בפסח בששים ^(קי) ועבר ושהה, אפלו במזיד שרי ^(קי) דהא לא עבר מן התורה בכל יראה, ומותר לאחר פסח אפלו באכילה, אבל אם
ערב במזיד, דינו כמבטל אסור לכתחלה, המבאר ביורה דעה סימן עט בסעיף ה, ע"ז פ"ט: **(קד) ונתערב לאחר הפסח.** רוצה לומר בשוגג,
^(קז) אבל אם ערב במזיד, הרי בטל אסור בידים, ודינו כמבאר ביורה דעה סימן עט בסעיף ו, ע"ז פ"ט:

שער הציון

לכתחלה אפלו כדי לאכלו בפסח טפא, כמו שכתבתי בסימן תנג במשנה ברורה סעיף קטן כו,
פסח. טור וכו'. וכן משמע בס"י חרש סימן תס"ז פ"א, ע"ז פ"ט, וכן רצת הפגן אברהם
בסעיף קטן מה לעזר דקא, ואף שכתב אחר כך ששגל פקס אין להקל גר הנשכ"א, אין
לחמיר בזה, שכתב אחרונים הסבירו להקל, ע"ז הגר"א וספר חיים: **קסט.** פשוט דהוא
באין שאמר שנתערב מותר באכילה בפסח, אבל מין במינו ברקא, אף דמן התורה בטל, מכל
מקום כיון דמדרבנן אסור לאכלו, אסור לשהותו דלמא יבא לאכלו, ואפשר דאף ג"כ כביש
שנתבטל, למאן דאמר חמור ונעור בפסח, ועין בס"י חרש סימן תס"ז פ"א ודעיל בסעיף קטן (לב)
(לג) במשנה ברורה, וצריך עיון: **קע.** אחרונים: **קעא.** דבשעתא אף דעבר גם כן אסורא,
דמחץ בפסח אפלו במשהו אסור לשהותו, מכל מקום לא עבדי קעשה בידים: **קעב.** אף
שעם תערובת עבר על הפסח בכל יראה, אבל אחר שנתערב כבר נתבטל: **קעג.** קגן
אברהם ושאר אחרונים וברכת הרא"ש וכו' כתב בתורש"י הירשבי"א:

קג. אליה רבה ושאר אחרונים: **קנח.** חק יעקב: **קנט.** קגן אברהם ושאר אחרונים:
קס. עלת המיד ומנן אברהם ואלה רבה: **קסא.** קגן אברהם בסימן (תנא) ומנן קצ"ח קטן
יג, והוא כחורש"י ר' עזיקא אינר ובס"י קמרים, ויש לסמוך להקל, ובלאו הכי בהתערובת משהו
פסח המתבטל לענין בסימן תס"ז פ"א י להקל למכור לעכו"ם משום שאין נמכר בידר בשביל
משהו, רק שחורש"י כתב שם דהמנהג לאסור, והיא שהוא גם כן לפגם בנרא אין לחמיר
בזה: **יא קסב.** קגן אברהם ופשוט: **קסג.** קגן אברהם ושאר אחרונים: **קסד.** הגר"א
ושאר אחרונים: **קסה.** פ"ט, קסו. וכן משמע בחק יעקב ר"ש סימן תמב והגר"ז פ"ט
באות יג, ואף דבנזשה הפנים בסוף הסימן דאסור באכילה, וכן פסק הגר"א, על בירור דבענין
תערובת כשאסור מדרבנן יש להקל ט"ל, וחולק על פנות אליה רבה שמשנה אותם להר"י,
קסו, אף דעתה קדם פסח הוא וכן הרי, מכל מקום כיון דמותר בטיון כדי להחזיר בפסח
נראה כמבטל אסור, ובדיעבד אם ערב מתבטל דמותר לאחר הפסח כיון דיש מחלו לטריבו

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עין משפט
נר מצוה

קסח א ב ג ד ה מו
פיו מהלכות
מאכלות אסורות הלכ' ז
סמג לאין קמת טוש"ע י"ד
פ"י קכא פ"ק ז

הנהגות וציונים

6 ראשונים וכת"י אמר
רב הונא: [ג] (גירסת
ד"ף ורא"ש אמר רבא
ובמקום קשה) (גליון).
וכ"ה בשאר הראשונים:
[ג] כת"י לאו יהודא:
[ד] בדפוס: דקאי
(גליון):

הסכין שפה. וטוענה עשר פעמים
שלש פעמים משמע דהכא
מקדמאמין לקמן דלא עשר פעמים
ויש להחמיר: **אמר** רב הונא בריה
דפרש"י אבל לאכול זה רוחה
הגעלה וכן משמע בפסחים (דף ע"ג)
דקאמר גבי סכניו דפסחא והלכתא
אידי ואידי ברווחין פירוש קהיבו
ויפרוויבו אבל קשה דבפ"ק דחולין
(דף ט: ע"ט) קאמר גבי סכין של
שדך סוכים מלמנה צאור משמע
לזריכה ליעון וכן בתוספתא (פ"ט)
מניח הסכין והשפודין ואסכלא ילגין
צאור לכך נראה טעמי לחתוך זה
רוחה לזריכה ליעון והא דפסחים
דמשמע דסגי ברווחין היינו לפי
צטלה היחידא אבל סכמיים של
עובדי סוכים דצטלה אסורא צטו
ליעון וכן משמע קצת דיש חילוק בין
צטלה היחידא לצטלה אסורא ואומר
ר"ת דהא דק"ל דסכין צטו ליעון
היכא דאסורא צטלה היינו דוקא
באסור דסכין גדולה שדך לצטלה
זה צטלה דקאמר נמי דסכין בתוספתא
הסכין והשפודין כ"י דקמין דומיא
דשפודין ואסכלא אבל סכמיים קטנים
שאין דרך לצטלה בהם צטלה ואי סגי
לכו בהגעלה אף בשל עובדי סוכים
ורבי"א מוה"ר ליעון גס בסמיין
קטנים לפי שפעמים דרך להפוך
בהם בער על גבי תהלים ור"ת אומר
דזה אינו קרוי תשמישו על ידי האור

גִּנְפָא דְלִישָׁא אַפּוּמָא וּמְלוּיָהּ מִיָּא וְאַתְרָתָהּ
אָמַר רַבָּא מֵאַן חֲכִים לְמַעֲבֵד כִּי הָא מִילְתָּא
אִי לֹאן רַב עֲקִבְיָה דִּגְבְּרָא רַבָּא הוּא קִסְבֵּר
כְּבֻלְעוּן כִּךְ פּוֹלְטוּ מִה בּוֹלְעוּ בְּנִצּוּצוֹת אָף
פּוֹלְטוּ בְּנִצּוּצוֹת: *הַסְכֵּין שֶׁפֶה הוּא מְהוּרָה:
אָמַר רַב עֲקִיבָא בַּר חֲמַאי^ב וְנוֹעֲצָה עֲשֶׂהָ
פַּעֲמִים בִּקְרַקַּע אָמַר^ב רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב
יְהוֹשֻׁעַ^ב וּבִקְרַקַּע שְׂאִינָה עֲבוּדָה א"ר כְּהֵנָּה
וְיִבְסְכֵין יֶפֶה שְׂאֵין בִּה גּוֹמּוֹת תִּנְיָא גַּמִּי כִּי
סְכִין יֶפֶה שְׂאֵין בִּה גּוֹמּוֹת נּוֹעֲצָה עֲשֶׂהָ
פַּעֲמִים בִּקְרַקַּע אָמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב
יְהוֹשֻׁעַ^ב לֹאכּוֹל בִּה צוֹנֵן כִּי הָא דְמֹר יְהוּדָה
וּבִאֲמִי בַר מוֹכִי הוּוּ יִתְבִי קְמִיָּה דְּשִׁבּוּר מְלֵכָא
אִיתּוּן לְקְמִיָּהּ אֶתְרָגָא פֶּסֶק אַבְל פֶּסֶק וְהֵב
לִיָּה לְכִאֲמִי בַר מוֹכִי הָדָר דִּצְה עֲשֶׂהָ זִמְנִי
כְּבֹאֲרַעַּ פֶּסֶק חֵב לִיָּה לְמֹר יְהוּדָה א"ל כִּאֲמִי
בַר מוֹכִי וְהוּוּא גְבַרָא לֹאן בַּר יִשְׂרָאֵל^ב
הוּא א"ל מַר קִים לִי בְּגוּיָה וְמַר לֹא קִים
לִי בְּגוּיָה אִיכָא דְאַמְרִי א"ל אִידְכֵר מֵאִי
עֲבַדְתָּ בְּאוֹרְתָא:

הדרן עלך השוכר את הפועל
וסליקא לה מסכת עבודה זרה

סמיכות פיה כדי שתקבל מים הרבה
בבחינה. ענין שגלגל שפת הדוד
לא בניצוצות. לאו טלגל אלא ע"י
האונקסא לחוך יורה אחרת בשעת
גליעת האקסור: כך בשעת פליטה.
מע"פ שלא הכניסה לחוך יורה אחרת
הואיל ונתמלאת יפה יפה ומעלה
ניצוֹת על שפתה ופולט ומיחו דגנפא
ענין משום דלא לאו הכי דלמא לא
הוה מתקל ניצוֹת על השפה כאל
וימנא לא אקסור התבשל בה פעמים
הרבה אם לא העלה ניצוֹת כל שעה
העלה פעם אחת: וגי'צדה. אע"פ
ששפה ו"א משפשה צבד אמר
שאנה חלק ומעבר שמטעיה
שאין בה נטות. עזרי רחש שלא
תהא שמטות צגומא: וזאב"ל בה
צוגן. אבל דבר רוחא אקסור לחתוך
בה עד שיגיעלנה צרוחק וכלי ראשון
כדאמרין בכל שעה (פסיקס'): לענין
חמן צפסח: צדה. נעלה: שבור
מ"בא. עזר כוכים היה: מר קמי
מ"בניה. רב יהודה מכיר א"י זו
שהוא פרוש ולא יאכל דבר אקסור
אלא בן אימי מוחוק שההא פרוש כל
קד: מ"א עבדת בארתא. דרך
פסיקס למסור נשים לאכסגאס
וכשגירן להם גלילה שעבר קיעל
באטי ורב יהודה לא קיעל:

הדרן עלך השוכר את הפועל
וסליקא לה מסכת עבודה זרה

כיון דלחן תשמיש קטע ע"י האור כגי בהגפלה וכן בירושלמי דאמר הוה דחיימא בסבין קטן אבל בגדול צעי ליטן ויש לדמות אותה ראה דקאמר ר' חסד מהא דקאמר הסבין שפה והיא טהורה כו' אלמא משמע דאחרי צונו וצונו ליכא חילוק בין תשמישו ע"י האור בין אין תשמישו ע"י האור ונפרש הכ"ר אלחן הירושלמי כן הוא הוה דחיימא בסבין קטן שאין רגילות להיות זה גומות ואין גלוע צגומות וסגי נעליה קרקע אבל סבין גדול שדרך להיות זה גומות זריכה ליטן דנענעה בקרקע איט מועיל לשפף ולהעביר האיסור הגדנך צגומות הלכך אפילו לתוך זה זמן זריכה ליטן ולא כגי בהגפלה אפילו לזמן משום דלא מהיח הגפלה אלא להפליט האיסור הגלוע בתוך הסבין קטן ולא להעביר האיסור הגדנך והשפסוף בקרקע מהי להעביר האיסור הגדנך וכיון שיש גומות ואין חקנה להעביר איסור הגדנך רב ע"י ליטן וזמן נדחית הראיה דר"מ מן הירושלמי דלא מיייר כלל בתשמישו על ידי האור רבינו ברוך מייצב הראיה והכי פירושו הוה דחיימא בסבין קטן שאין תשמישו ע"י האור וסגי נעליה קרקע אפילו לתוך זה רוחא ויש ליטן טעם משום דסבין קטן קטן אין תשמישו רק צונו ואיט גלוע כלל בחוכו רק נדבך ט מנחוך אבל גדול תשמישו ברוחחין וגם תשמישו ע"י האור הלכך צעי ליטן לתוך זה רוחא כך נראה לגמרי ליישב פירוש רבינו ברוך ואומר מורי הוה דקאמר הוה טענה עשר פעמים בקרקע היינו דוקא בקרקע קשה שהיא מעברת השומן ושפה אבל לא רכה שהיא מעברת השומן וגם לא קרקע קשה יותר מדאי ודוקא נקט קרקע ולא אפן ולא אפר ולא קרקע רכה^א: **איכר** טו דעברת באורחא. פ"ה שגיר להם שמי שפחות רב יהודה לא קבלה ובאטי קבלה וגראה דלא חטא צוה שערין היה עבד קתא (ב) משנכנס גט שמרור כלזמרין פרק עשרה יומסין (קידושין דף טו:)

הדרן עלך השוכר את הפועל וסליקא לה מסכת עבודה זרה

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) וישם ד"ר (יהלכתא),
(ב) [וע"ע חוס' תולין ת.
ד"ר שלמה], (ג) [וע"ע
חוס' נדה מו. ד"ר מסר
לבו].

הנהגות הב"ח

(א) תוֹבֵד דָּמָה לִידְבָר וְכו' עֲבַד קָלָתָּ. ג"כ וְעֲבַד מוֹתָר נְשִׁיבָתָה טִיבִיטִים כְּדִלִיתָא פ' יוֹנָה דּוּפֵן כְּדָף מ"א:

ליקוטי רש"י

שבוע מלכא. מלך פרס
היה [סוכה גג].

21

לרב אשי גופיה בעיא לבון, ועו' למה לי ⁸¹⁶ למיבעי סכיני, ליבעי שפור ואסכלא וכל שתשמישו באור, אלא דאיכא לדחויין מיהא דילמא אורתא נקט, דאלו שפור ואסכלא אין אדם משתמש בהן חמץ באור בשאר ימות השנה. ואינו נכון, לפי שאף תשמיש הסכין בחמץ על גבי האור תשמיש מועט, ושל השפור והאסכלא גדול ממנו פעמים שצולה בהן דג טפילה בבצק ויונה טפילה וכן כיוצא בהן ⁸¹⁷.

דרב אשי אדרב אשי קשיא. ודילמא יש לומר דרב אשי מחמיר על צד עצמו היה לחוש לדברי חבריו שאין מחלקין בין היכא דבלע התירא והיכא דבלע איסורא, ומשום הכי הוה מלבן כדין לוקח סכין מן הגוים לדבריו.

וכן אמ' לו ⁸¹⁸ לדידי חדתתא ⁸¹⁹ עבדין לי והלכתא אידי ואידי ברותחין ובכלי ראשון דהיתירא בלע, ורב אשי הוא דפסק הכי, אי נמי גמרא פסיק לה לומר דהלכתא כפרוקיה דרב אשי דהכא אע"פ שהוא מחמיר על עצמו או חושש לדברי חבריו שלא לעשות מעשה כדבריו, וזה דרך רחוקה כתבתי כן ללמד זכות על דברי הרב ⁸²⁰ ז"ל. אבל לדעתי אין פירוש הכא היתירא בלע והשתא מיהא ליתא לאיסורא בעיניה כמו שאמ' ⁸²¹, אלא הכי קאמ' כשבלע האיסור עדיין לא היה שמו עליו שלא היה נקרא נותר, ולאחר שהוא בלוע והוא שחל עליו שם זה ואין איסור נותר חל על בלוע אלא במה שהוא ראוי לפלוט על ידי הגעלה שהוא בליעה גדולה שיהא בה נותן טעם, וכשהגעיל אע"פ שנשאר בה מעט שאינה פולטת אלא על ידי האור, אינה אוסרת ⁸²², אבל חמץ בפסח כיון שהיה שמו עליו וממשו של חמץ בלע ⁸²³, מהשתא נמי איסורא בלע ליאסר בפסח, וכך נראה מפ' רש"י ז"ל ⁸²⁴.

חטאות ⁸¹⁶ בשל בו חטאת ⁸¹⁷ קדשים וחולין או קדשי הקדשים וקדשים קלים אם יש בהן נותן טעם הרי הקלין ⁸¹⁸ כחמורים, ובמסכת פסחים ⁸¹⁹ נמי אמרינן קדש ⁸²⁰ להיות כמוה שאם פסולה היא תפסל ואם כשרה תאכל כחומר שבה, ומשום בעי הכא ⁸²¹ הגעלה כדי שלא יתא ראשון נותן טעם בשני אלא של שני מבטל של ראשון להיות כמוהו ⁸²².

רב אשי אמ' לעולם כדאמרינן מעיקרא הכא היתירא בלע וכו' ⁸²³. כתב הרב ר' אברהם ז"ל ⁸²⁴ שהוא הדין לחמץ בפסח, ומשום הכי אמרינן בפסחים ⁸²⁵ לגבי סכיני והלכתא אידי ואידי ברותחין ובכלי ראשון, משום דמעיקרא היתירא בלע וכי פליט ליתיה לאיסורא בעיניה, שאלו בלוקח סכין מן הגוים לחתוך בה רותח צריך לבון מפני שפעמים שצולה בו בשר והוה ליה כשפור, והכי נמי תניא בתוספתא ⁸²⁶ כגון השפודין והסכינין והאסכלאות מלבגן באור ⁸²⁷, וכבר כתבנו שאף בירושלמי ⁸²⁸ אמרו בסכין גדולה שצריך לבון, ובפרק קמא דחולין ⁸²⁹ נמי אתמר בסכין של גוים כגון שלבנה באור, וזו הסברה אי אפשר להעמידה, דאם כן קשיא דרב אשי אדרב אשי, הכא אמ' רב אשי דכל דבלע התירא בהגעלה סגי ליה והוא הדין לחמץ בפסח, והתם ⁸³⁰ בעו מיניה דרב אשי גופיה הני סכיני דפסחא היכי עבדינן להו, ואמ' ליה לדידי חדתתא ⁸³¹ עבדין לי, אמ' ליה מר אפשר ליה דלא אפשר ליה מאי, אמ' ליה אנא נמי כעין חדתתא ⁸³² קאמינא קתיהו בטינא ופרזליהו בנורא והדר מעייל ליה לקתיהו בכלי ראשון ⁸³³, אלמא

816 זבחים צו, א. חטאות, צ"ל : חטאת, וכן ברש"א.
817 חטאת, שם ליתא. 818 במשנה שם : הקלין נאכלין.
819 פסחים מה, א. 820 צ"ל יקדש, כי דורש לשון הפסוק : כל אשר יגע בבשרה יקדש (ויקרא ו, כ), הנאמר בקרבן חטאת.
821 ומשום בעי הכא, כן בכ"י, וצ"ל כמו בחידושי הרש"א : ומשום הכי בעי הכא. 822 ומסיים הרש"א כאן : אלו דברי הרב ניר, וע"ש (עמ' רכ) מה שמעיר על דברי רבינו הג"ל. 823 הכא איסורא בלע ודקא קשיא לך דבעידנא דקא פלט איסורא קא פליט, בעידנא קא פליט לא איתיה לאיסורא בעיניה.
824 בס' הראב"ד עמ' 267.

(עמ' רכ), בגמרא : חותי. 830 גם ברש"א כן. בגמרא : ברותחין. 831 לי, על תיבה זו יש בכ"י סימן מחיקה, ונכון הוא. 832 בכ"י יש כאן מלה אחת מטושטשת לבסוף, ונראה שהיא : ונ(מצא) דרב אשי אדרב אשי קשיא. 833 אמ' לו, רב אשי לרבינא, דבעו מיניה הני סכיני וכו'. 834 הרב, הראב"ד ז"ל. 835 כמ' שאמ', הראב"ד ז"ל. 836 אינה איסרת, איתו מעט שנשאר בו

איסור גם על הצליעה שנשארה לאחר הגעלה ראשונה, דטעם הקלוש הזה חשיב שפיר כמשהו, ודו"ק היטב כי הדברים עמוקים.

הטעם דמהני הגעלה בבלע היתרא ואם חמץ חשיב היתרא
 תוד"ה והלבנתא, ועוד יש לחלק וכו'. היינו משום דסברי דחמץ כל השנה נקרא היתר, וכן מצואר בתוס' חולין (ח' ע"א ד"ה שלזניה), ולאחר הגעלה קודם הפסח נשאר רק טעם קלוש והוי כמו נ"ט צר נ"ט דהיתרא. ולפי"ז נמצא לכאורה דבשפוד שללה זו בשר קודש, דאמרו בע"ז (ע"ו ע"א) דמהני הגעלה דהיתרא בלע, לא מהני הגעלה לאחר שכבר נעשה נותר (עיי"ש ברש"ש ובפמ"ג א"א ריש סי' חס"א), וגם לא מהני לענין אכילה חוץ לירושלם דכל זמן שהוא בעין יכול האיסור לחול עליו, אמנם זה אינו, דכיון שזה בלוע בכלי בשעה שחל האיסור א"כ הוא יותר קל ומהני שפיר הגעלה גם לאחר שנעשה נותר¹⁵⁶. ולענין אכילה חוץ לירושלם גם בלא"ה יתכן דפקעה הקדושה אח"כ. ובעיקר מה שנקטו התוס' דחמץ חשיב היתרא בלע, אין זה מוסכם, דיש אומרים דכיון שבשעה שבלע היה ע"ז שם חמץ ומחמת שם זה אסור בפסח, לא מיקרי היתרא בלע (עיין בר"ן ושו"ע סי' תנ"א סעי' ד'). והריטב"א (ע"ז ע"ו ע"א) הוסיף דכיון דחמץ אוסר במשהו ראוי לחוש לאותו מעט שנשאר שם, וביאור דבריו הוא, שעל טעם בלוע שבכחו לאסור אחרים יכול לחול שם איסור, משא"כ הצליעה שאינה יוצאת ע"י ההגעלה הראשונה אין זה טעם חשוב לאסור אחרים ולא חל על הצלוע עצמו שם איסור ורק אם היה מעיקרא אסור שפיר אוסר אחרים, אבל חמץ שאוסר אחרים במשהו שפיר חל עליו שם

156. ובלאו הכי אין זה נכון, דאע"פ שעל אותו חלק שיוצא בהגעלה ראשונה שפיר חל איסור אבל על מה שאינו עתיד לנאת בהגעלה ראשונה לא חייל האיסור כלל ומהני שפיר הגעלה גם לאחר שנעשה נותר, וכן מצואר בריטב"א סוף ע"ז (סס). (הערות רבינו זצ"ל חידושי מנחת שלמה חולין שם).

[דף ע"ב]

נפש אכל טרפ"א של עובד כוכבים זריכות ליתון דנשירת קליפה אותו ליתון אסור לעשות צו"ט דכ"כ ליתון גדול א"כ לאפיית הפשטיד"א ואין לזרז אוכל נפש וכן להגעיל שום כלי צו"ט אסור כיון שמישול ההגעלה (שהרי) שלא לזרז אוכל נפש הוא מוסוד ה"ר פרץ ז"ל:

[דף ע"ב] וסבין גועצה [בירושלמי קאמר ג' פעמים משמע דהלכה לאו דוקא תתסב עשרה ויש להחמיר מדקאמר לקמן גועצה י' פעמים. אגודה] י' פעמים בקרקע ודיה. מני בירושלמי הדא דמימא בסבין קטנה אכל גדולה זריכה ליתון פר"ח הדא דמימא בסבין קטנה שאין דרך להיות שם גומות (ב) אכל גדולה שדרך להיות זה גומות זריכין ליתון ולא סגי לה בהגעלה אפילו לזנון דלא מהניא הגעלה רק להפליט איסור הנבלע בתוך הסבין אכל לא מהניא להעביר איסור הנדבק רק ע"י (ז) ליתון עיין פ"ק דחולין:

פ"ק מסכת ע"ז

ש"מ הגבורים

ויראה שיספיק אם ילבן חודו של סבין כפי מה שרגיל העובד כוכבים להשתמש באור ואע"ג דחם מקצתו חם כולו ונתפשט האיסור בכולו כיון שאין ישראל משתמש בסבין ע"י האור סגי בהכי עכ"ל אשר"י:

פ"ק מסכת ע"ז

קובץ מפרשים

(א) ואע"ג דתשמישו ע"י האור. נ"ב כוונתו דמאחר דסגי ליה בהגעלה אע"ג דתשמישו ע"י האור א"כ כ"ש דסגי ליה בליבון דזה דלא גרע מהגעלה (שורית א"י הרמ"א ז"ל סי' ק' אות ט"ו) [מעשה אילפס]:

או זריז ליתון דנשירת קליפתן [שקליפתן] אינה עוצרת בלא ליתון [גדול] אכל אותם הבלועות היתר כגון של חלב שזריכין ללגנה כדי לאפות תחתיהם פשטיד"א של בשר או איפכא או אין זריכין ליתון גדול דנשירת קליפה אלא רק עד שתהא יד סולדת בו משני עבריה וגם רגילים לבדוק ע"י נתינת קש עליה מבחוץ לראות אם הקש נשרף בהכי סגי דא"כ שליט הליטון מעבר לעבר אע"ג שלא תשיר קליפתו ומ"מ די בכך דכיון דהחירא בלע א"כ די להם בהגעלה (ב) ואע"ג דתשמישהו ע"י האור כדמשמע בשמעתא והא לא גרע אותו ליתון מהגעלה ואותו ליתון מפליט יותר מהגעלה. ומהו הטעם היה מחיר ר"י ללגן צ"ט טרפ"א דחולבת כדי לאפות תחתיה פשטיד"א או איפכא ולא מיתסר משום מכשירי אוכל נפש צ"ט שהרי כאלן שרי ("ליטון") קצת כדפרישית א"כ אותו ליתון ממש אוכל נפש הוא שע"י ליתון זה תאפה הפשטיד"א יותר וזהו לחתו על המוליחת שקורין פשטיד"א מיד אחר ליטונה כדי שיועיל חמימות ליטונה לאפיית הפשטיד"א שאם ימחין עד שיטעון מליטונה נמצא שהליטון הוא שלא לזרז אוכל

תתסב

לבון. ויהלכון הוא עד שיהיו ניצוצות (כט) נתזין מהם: הגה (י) ויש מקליון אם נתלכין כל כך שקש נשרף וצליה (לא) מבחורין. (מודרני ספרי והגהות סימני פירי יז מהלכות מאכלות אסורות). (לב) ונוהגין בסכרא ראשונה בכל דבר שדינו בלבון. אבל דבר שדינו בהגעלה (לג) רק שיש בו סדקים או שמתסירין ללכנו סגי בלבון כל כנה. (לד) תצובה צריך לבון (מודרני): ה. כלים שנשתמש בהם בחמין (וה) כפי תשמישן הכשרן. אם תשמישן בכלי ראשון. כגון כף (ז) שמגיסין בו בקדרה. צריך להכשירן בכלי ראשון. ואם (זח) תשמישן בכלי שני. (זח) הכשרן בכלי שני. וכלי (זט) שמשמשין בו בערוי שמערה מכלי ראשון. לא סגי לה (ט) בהכשר דכלי שני. יאלא צריך (סא) לערות עליו מכלי ראשון: הגה כל הכלים (סב) שיש בהן סדקים או גמות או תלדה (סג) והוא כחך הכלי (סד) ולא יוכל לנקרן ולנקותן.

ל יורשלי שולי
צבוחה גוללים.
(*) ודוקא לומר שאם
ישנו עליו קש כד
חזן יצוה הקש סבה
לכשן.
מ שם דוקא בעבירה
גוללים ודבאיה כדריף
וראיש כדריף ב
דפסחים. 2 תוספות
בשם (סב) כשם
ר.

שערי תשובה

(א) בחד. דין באר היטב ודין בהשבת ספרים שחל אדם סיון כב בענין ספרים
י. נתזין. או עד שהסיד קלפחו העליונה. חק וצלב: י. מקליון. ושיי וסגן אברהם
אוקרים אפלו בדעבר אם לא לבנו אותו כל כך שניצוצות נתזין מהם. דין שם:
יע. תצובה. והוא כלי שיש לו שלש רגלים ומעמידן הקדרה או הסבת עליה ולפעמים נשקף עליו עקה: ב. לערות. וצריך לומר שלא יפסק העלות. ודעי כשה. ואין
צריך ערוי שלש פסחים. אחרונים. (המשמשים כלי חזן סבת על אש ומקוים חזן הכלי ומגידן בכלי ספק ריי אי חזן בכלי ראשון. דין פיר תשנ): ס. סדקים. אפלו
נעשו חקש דין צריך יג. קגן אברהם: כ. בחור. אפלו כל שווא. אבל מבחורין או על שפתו סלסלה אין סעב. כדרייל:

משנה ברורה

דע דאיתא בגמרא. דדוקא דבר אסור הנבלע בכלי על ידי אור. צריך
לבון. אבל דבר הותר הנבלע בכלי על ידי אור. אף שאחר כך נאסר.
כגון כשר קדשים שצלו בשפור על גבי האור. אף שלכסוף נעשה
הבליעה בשפור נותר. אפלו הכי הכשרו של שפור זה די בהגעלה.
ותחלקו הפוסקים לענין חמץ הקלוע בכלי. יש אומרים דזה גם כן
מקרי התרא בלע. שבאמצע השנה כשנבלע החמץ של המולידות
בשפור היה הותר. ועל כן סגי בהגעלה. ולדידהו כל כלים שתשמישן
על ידי אור לענין פסח די בהגעלה. ויש אומרים דוקא נותר. שבעת
הבליעה לא היה שם נותר על הקשר כלל. לכן נקרא דבר זה בשם
התרא בלע. אבל חמץ. דבעת השתמשות השפור בחמץ היה שם
חמץ על הבליעה. ועכשיו גם כן שמו חמץ. אלא שעתה נחשור
האסור למפרע על שם חמץ. זה לא מקרי בשם התרא בלע. דחמץ
בלע בתוכו וגם עכשיו הוא חמץ. ובכלל אסורא בלע הוא וצריכין
לבון. וזוהי הסכימו רב הפוסקים. ועל כן פסק המחבר בזה.
ומכל מקום אין ללמוד מדין זה למקומות אחרים. דלפעמים היכא
שיש עוד צדדים להקל מצדפיהן גם כן לזה דעת הפוסקים דסבירא
להו דחמץ מקרי התרא בלע: (כט) נתזין מהם. או כ"ד ששפור
קלפחו העליונה: (י) ויש מקליון אם נתלכין וכו'. דלבון זה
אף שהוא גורע מלבון הראשון. טבל מקום מהני על כל פנים
חמימותו לפלט הבליעה כמו הגעלה כדאי. ודעה זו סבירא לה
דחמץ מקרי התרא בלע. ועל כן מקליון בלבון כזה: (לא) מבחורין.
רוצה לומר שאם ישימו עליו קש מעד חזן ישרף הקש סבה הלבון:
(לב) ונוהגין בסכרא הראשונה וכו'. דלדינא כ"ד עקר קדעת המחבר
דחמץ מקרי אסורא בלע. ועל כן צריך לבון טוב שיהיו ניצוצות
נתזין סגנו. ואפלו בדעבר יש לאסר אם נשתמשו בו בפסח בעוד
שלא לבנו אותו כל כך (או על ידי הגעלה) ושיי וסגן אברהם. אכן
במקום הסדר מרבה או מגיעת שמחת יום טוב והוא אינו כן יומא
מעת שנשתמשו בו החמץ. יש לסמוך בדעבר על הפוסקים דסבירא
דחמץ מקרי התרא בלע. ודי בהם שהכשירו בהגעלה או בלבון כל:
(לג) רק שיש בו סדקים. רוצה לומר ובבאר לציל דצריך לבון
באותו המקום. דהינו שישים שם גחלים בוצרות. די שישקה אותם
שם עד שקש נשרף עליו מבחורין. שבהו השעור כדאי נשרף כל

באר היטב

י. נתזין. או עד שהסיד קלפחו העליונה. חק וצלב: י. מקליון. ושיי וסגן אברהם
אוקרים אפלו בדעבר אם לא לבנו אותו כל כך שניצוצות נתזין מהם. דין שם:
יע. תצובה. והוא כלי שיש לו שלש רגלים ומעמידן הקדרה או הסבת עליה ולפעמים נשקף עליו עקה: ב. לערות. וצריך לומר שלא יפסק העלות. ודעי כשה. ואין
צריך ערוי שלש פסחים. אחרונים. (המשמשים כלי חזן סבת על אש ומקוים חזן הכלי ומגידן בכלי ספק ריי אי חזן בכלי ראשון. דין פיר תשנ): ס. סדקים. אפלו
נעשו חקש דין צריך יג. קגן אברהם: כ. בחור. אפלו כל שווא. אבל מבחורין או על שפתו סלסלה אין סעב. כדרייל:

שער הציון

כ. דרכי טעם וצדק פוסקים. מ. פיר וצדק אחרונים. מ. דערוי אינו פסלית
ופסלית רק כדי קלפח. מ. בן פשע סתגרי. ואף ודבאיה סתה ודערוי סתגן
אברהם לצד בעצרה מ. ודעי בהשעם שכתב עם אור 2 ובמקורין אינו כדאי להשתמש
בו ביומיה. ואם כן בבאר כלים יש לחוש שחזר הבליעה מבחורין לפנים כששמש
ביומיה. צריך לומר דנקות הכפא. ואין אנו חוששין כלל שנקות סתגן בעין מבחורין
בהגמול. כיון שאין ענין השמש עם. ולזה כן סתגרי וכל האחרונים העדיפו ודעי
הרמב"א לדינא. מ. פיר מבחורין.

לענין תחת מחבת והיה בתנור שדין אחד להם עיין בבאורי הגר"א ס"ק ט"ז. וגם ההיתר דבזה אחר זה הוא מתירין אביי בע"ז דף ס"ז שאיירי בתנור עיין בש"ך ס"ק י"ב ובהגר"א ס"ק י"ז וביד אברהם שם. ובאם הויע עליונו של תנור משניהם יהי אסור בבן יומו כדאיתא שם ברמ"א. ומה שהקשה רעק"א דאף בלא הויע מהאיסור שנאסר ונתבשל ראשון ומההיתר הויע יאסר דהויעה מוציאה הבליעת איסור שיש במחבת. נראה לע"ד דכיון שהאיסור לא הויע שהבליעה שבמחבת הוא רק מריחא אינו כלום דריחא לא נפלט כלל מהכלי לאוכל דהא תירין אביי הוא על מתני' דתנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת שהפת מודבק על גופו של התנור הבלוע מריחא ומ"מ לא נאסר. והוא משום דלא נפלט מהכלי להפת כתשובת מ"י שהביא הש"ך כיון שהוא רק בליעת ריחא דאין לומר משום דהוא בלא רוטב דהא מכלי לאוכל יוצא הבלוע אף בלא רוטב כמפורש ברמ"א ס"י ק"ה סעי' ז' וא"כ צריך לומר שבליעת ריח לא נפלט מהכלי וכן משמע מלשון התשובה בסימן ה' עיי"ש וא"כ גם ברוטב לא יפליט ולא יועיל כלום מה שקדרת ההיתר הויעה. ולכן רק בהויעה שניהם איסור הרמ"א דבהויעה האיסור הוא איסור ממש שנבלע שזה נפלט אבל עכ"פ כשקדרת ההיתר לא הויעה לא נאסרה משום דהא לא נגע האוכל בהמחבת והתנור וע"י הויעה הוא כנגע שאוסר כלי אף אם לא נחשוב הויעה כרוטב דמכלי יוצא גם בלא רוטב. וגם מסתבר שהוא כרוטב. ותמוה מאד על רעק"א שהקשה ועוד נשאר בצ"ע.

ומסתבר שבאמיה אין לחוש לויעה אלא לבשול קדרה מגולה. וגם נראה דכשהוא למעלה אין לחוש לויעה אף בקדרות מגולות שהוא נשרף עוד קודם שתגיע הויעה להתנור. ידידו.

משה פיינשטיין

מאד דאף במה שהחמירו בפסח נשאר הפמ"ג בצ"ע. ואולי מצד קושית הפמ"ג שאין שייך להחמיר בפסח יותר דכיון שב' קדרות שנגעו אין בולעין זה מזה אף משהו ליכא. משמע לו מזה להחכ"א דגם בשאר איסורין החמירו דחצובה שאני שאפשר שבולע. אבל אין ידוע לזה שום טעם ומוכרחין לומר דבחמץ הוא חומרא בעלמא להרחקה משום דלא בדילי מיניה כוליה שתא אף שאין בזה שום חשש איסור. וא"כ אין להחמיר בשאר איסורין. וגם הטעם שהביא כת"ר מס' דרכי תשובה בשם השאלת יעבץ שיש לתלות שכבר נתלבן הוא קצת טעם ואיתא כעין טעם זה גם במ"ב ס"ק ל"ד שכתב גם יש לתלות שאף אם נשפך כבר נשרף והלך לו כיון שבכל שעה הוא על האש. וכונתו אולי שדמי להא דנפל כנגד האש בש"ע יר"ד ס"י צ"ב סעי' ו' שתלינן שהאש שורפו ומייבשו ואינו מניחו להבליע. ואף שהתם הוא רק בדבר מועט ולא נפלט הרבה אפשר טובר דהכא שעומד על האש ממש עדיף שאף אם נשפך עליה הרבה נשרף והלך לו קודם שנבלע. ואולי כונת המ"ב ג"כ שיש לתלות שכבר נתלבן כסברת השאלת יעבץ אף שנקט לשון שכבר נשרף.

אבל מסתבר שאם היה אוסר מדינא הקדרה שנגעה בו לא הי"ל לסמוך ע"ז באם נשפך עליו איסור בו ביום דכיון שנאסר צריך שידעו בברור שהותר ולא להתיר מספק שמא נתלבן. ואף באינו בן יומו מסופקני אם יש לסמוך כיון דנעשה עליה חזקת איסור ורק לטעם המ"ב לפי' הא' שהספק הוא שמא נשרף ולא נבלע כלל היה שייך להתיר באינו בן יומו כיון דליכא חזקת איסור שהספק הוא על עצם הבליעה והוא ספק דרבנן. אבל בנשפך עליו בו ביום שהוא ספק דאורייתא לא היה לן להתיר. אבל כיון שמדינא אין בזה שום איסור ורק לחומרא בעלמא הוא ודאי עוד קיל מספק דרבנן ויש לסמוך גם על טעמים אלו שלא להחמיר. לכן תמוה מאד מה שהחמיר החכ"א והמיקל לא הפסיד.

ובהברזלים שעל תנורי הגעז שבמדינתנו אין להחמיר בשאר איסורין אף הרוצה לחוש להחכ"א דהא גם הוא מתיר בדיעבד משום דהו כב' קדרות שנגעו זב"ו ושעת הדחק כזה הוא כדיעבד ולכן רק בחצובה שאין בזה הפסד כלל ולא שום דחק ראה החכ"א להחמיר ולא בהברזלים שלנו וכמו שנהגו כל ישראל במדינתנו. ובפסח יש להחמיר לכתחלה.

ולענין התנור שאופין בו אם יש להשתמש בזה אחר זה בקדרות מגולות. משוט שבלא הויעו שהגידון הוא רק משום איסור ריחא בתנור קטן הא ליכא בזה אחר זה כמפורש ברמ"א ס"י ק"ח סעי' א'

סימן ס
בהגעלה בסמים. ובמים שנתהוו מויעת
הסמים, ובאם היה מבחין לחלוות
מהאיסור

כ"ז לספירה תשי"ח.
מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מהר"ר
אברהם ליב שור שליט"א.
בדבר מה שרוצה כתר"ה לידע דעתי העניה
בפעקטארי שעושין גליצירין מחלב אסור

ורוצים להכשיר את המכונות האת הצינורות כדי לעשות אח"כ גליצירין משומן כשר ודרכם תמיד לנקות בזיעת מים של ר"מ מעלות בשביל שלא יתקלקלו האחרונים ומדקדקים שלא ישאר אפילו משה וכשיכשירו כדי לעשות אח"כ משומן כשר יטלים לנקות ע"י חום שיותר גדול אף עד תקינ מעלות וכל תשמישם היה רק ע"י חום של ק"ע מעלות. הנה אם היה זה ע"י מים מרותחין לא היה בזה שום חסרון דכיון שמקפידים לנקות ברותחין מצד עצם המלאכה שלא יתקלקל יש לסמוך שניקו היטב אף אם יש שם מקומות שא"א לעיין שם ולראות אם הם מנוקים כדיון. ויש להצריך שיהיו רותחין להעלות רתיחות אף שהשתמשו בהם רק בחום של יד סולות שהוא רק בק"ע מעלות דהא כן נוהגין לכתחלה שכל דבר שהשתמשו בו בחמין להגעילו ברותחין, אף שמעצם הדין מגי כפי דרך תשמישו.

ומה שראה כת"ר"ה שמבחוץ ניכר שומן החלב סביבם. הנה והגעלה להפליט הבלוע שבפנים לא נגרע מזה ונשאר רק שיבליע אח"כ מהשומן שבחוץ וזה יש לשער שאם הוא פחות משהים נגד שומן הכשר שיתבשל שם אחר ההכשר יהיה מותר. אבל הוא רק באם אי אפשר לנקות מה שבחוץ אבל לכתחלה צריך לנקות כל האפשרי שלא יהיה כלום מבחוץ משום שיש חולקין על הרשב"א שספק המחבר בסוף סימן צ"ט שמתיר בנבלע איסור מועט בכלי שדרכו להשתמש בו בשפע היתר עיין בס"ז שם ובסור סימן קכ"ב. אבל באי אפשר יש להתיר דמסתבר שגם הטור יודה דבמכונות אין שייך למיגור כלל שמה ישתמשו בו במעט דבשביל מועט לא יעסקו כלל כידוע. וגם בדיעבד הא יש להורות כהמחבר שגם הרמ"א לא השיג עליו.

אבל משמע לי שמכתב כת"ר"ה שהגעלה היא רק בסטים. וזה ספק גדול אם מהני דבסברות אין יכולין לומר שמהני בלא ראיה ומסתבר שלא מהני. דאף שהם טובא יותר מרותחים אפשר אינו מפליט. דהא גם ליבון משמע שאינו פולט אלא שורף דלכן מהני גם בכלי חרס אף דאינו יוצא מידי דומיו משום דנשרף שם.

ולכן נראה מה שכלי שתשמישו ע"י האור אף באופן שלא היו ניצוצות ניתזין מהם נמי צריך ליבון שיהיו ניצוצות ניתזין דלא נמצא הדין דכדרך תשמישן שבלעו כך פולטין אלא בהגעלה בא"ח ס"י תנ"א סעי' ה' וביריד ר"ס קכ"א ולא בנשתמש ע"י האור שצריך ליבון שהוא בס"י תנ"א סעי'

ד' לא הוזכר שיהיה הליבון כדרך התשמיש אלא סתם שהליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתזין משמע בכל תשמיש שהיה בלא מים צריך ליבון כזה דוקא הוא משום דליבון אינו פולט אלא שורף. ולשון המ"ב בס"ק כ"ו שכתב לפיכך אינו נפלט מהם ג"כ ע"י הגעלה במים רותחין אלא ע"י חום האש דכבולעו כך פולטו ע"י"ש אינו מדויק וכונתו היא רק דלכן אינו נפלט ברותחין משום שע"י המים אינו כבליעתו אבל מה שנכשר ע"י אש אינו מצד שפולט משום שהוא כבליעתו דאש אינו פולט אלא שהוא משום שנשרף הבלוע והוא רק כשהניצוצות ניתזין. והא דאיתא בכלים פ"ט מ"ה והובא בנדה דף ס"ב שחרסין שבלעו משקין ונפלו לאויר התנור והוסק התנור התנור טמא שסוף משקה לצאת ופרש"י דרך משקין לצאת ע"י ליבון הוצר צריך לומר שאין יוצאין כולם ולכן לא היו מתכשרין אי לא דנשרף הבליעה. וכדמצינו כעין זה בשבת דף ע"ד בשדא סיכתא לאתונא חייב משום מבשל משום דטרפא רפי והדר קמיט שפרש"י דע"י חום האור רפי והמים שבתוכו יוצאין ולאחר שיצאו מימיו קמיט מתקשה ע"י"ש שמוכרחין לומר דלא יצאו כולם. דהא שם איירי בשדא לאתונא שאין שם אש אלא שהוא חם כדפרש"י לעיל מזה שהשליך יתד לח לתנור חם לייבשו שיתקשה וגם בלא זה הא א"א להשליך עץ לאש כשרוצים שלא ישרף. וא"כ הא ברור שאין יוצאין כל המים שבהעץ בתנור חם בלא מים דהגעלה שפולט מבלי עץ הוא דוקא במים אלא כונת רש"י שיצאו מימיו אבל לא כולם דהרבה מים מתבלעין בתוך העץ. ואף שאיירי שם בלא מצד עצמו לא מבליעת מים אבל ודאי לא גרעי ממים שנבלעו בו שאין יוצאין כולם שלא בהגעלה דמים רותחין. וכן נפרש גם בחרסין שבלעו משקין בתנור שהוסק באור שתנן שסוף משקה לצאת שאין הכוונה שכל המשקה יצא אלא שאף אם רק מעט יצאו נמי מגי לטמא התנור. וא"כ אין חום אף היותר גדול שלא במים רותחין מועיל להגעיל.

ועיין בס"ז ס"י צ"ב ס"ק כ"א שכתב על נפל כנגד האש מותר שהאש שורפת ומייבשו. אבל לאחר שסילקו אע"פ שהוא רותח עדיין מ"מ אינו שורף ומייבש הרי מפורש דחום רתיחה אינו מועיל בלא מים. לכן מצד חום הסטים אף היותר גדול שכתב כת"ר"ה שיש לעשות אף תקינ מעלות אינו כלום להגעיל.

אבל אם ע"י חום הגדול נעשה זיעה גדולה שנתהו מזה שם מים הרבה מהזיעה פשוט שמועיל להגעלה דהמים הבאים מהזיעה הם כמים ועדיף

